

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania M. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 marca 2007 r.,
zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 sierpnia 2006 r.,

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2006 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie z odwołania ubezpieczonego przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o rentę z tytułu niezdolności do pracy z powodu jej nie opłacenia opłatą w wysokości 30 zł przez pełnomocnika osoby całkowicie zwolnionej od kosztów. Sąd Apelacyjny wskazał, iż w dniu 2 marca 2006 r. weszła w życie ustawa z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r., Nr 167, poz. 1398, dalej jako ustawa o kosztach). Skarga kasacyjna została wniesiona 14 czerwca 2006 r., a więc po dacie

wejścia w życie ustawy o kosztach i jako taka powinna zostać opłacona zgodnie z przepisami tej ustawy, które stosownie do art. 149 ust. 1 ustawy o kosztach stosuje się w sprawach, w których postępowanie w danej instancji zostało wszczęte po dniu wejścia w życie tej ustawy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego pełnomocnik ubezpieczonego nie dopełnił przy wnoszeniu skargi kasacyjnej obowiązku wynikającego z art. 36 ustawy o kosztach, tj. nie uiścił od skargi kasacyjnej opłaty podstawowej w kwocie 30 zł. Uchybienie temu obowiązkowi skutkuje zaś - zgodnie z art. 130² § 1 k.p.c. – odrzuceniem skargi bez wezwania o uiszczenie opłaty.

Powyższe postanowienie zostało w całości zaskarżone przez ubezpieczonego reprezentowanego przez fachowego pełnomocnika zażaleniem. Postanowieniu zarzucono naruszenie art. 100 ust. 1 ustawy o kosztach poprzez „brak zastosowania niniejszej normy w odniesieniu do złożonego przez ubezpieczonego środka zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej” oraz „naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 130² § 3 k.p.c. przez niewłaściwego jego zastosowanie i przyjęcie, że brak opłaty podstawowej jest tożsamy z brakiem opłaty w stałej wysokości, podczas gdy art. 11 ustawy o kosztach wprowadza dystynkcję między opłatą stałą a podstawową”. W uzasadnieniu powyższych zarzutów skarżący podnosił, iż jako osoba korzystająca z ustawowego całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych na podstawie art. 100 ust. 1 ustawy o kosztach nie był zobowiązany uiścić opłatę podstawową w wysokości 30 zł od wniesionej skargi kasacyjnej. Natomiast za zasadnością zarzutu błędnego zastosowania art. 130² § 3 k.p.c. miało przemawiać to, iż z treści tego przepisu wynika, że sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty jedynie pisma wniesione przez adwokata lub radcę prawnego, które podlegają opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej, które to pojęcia nie obejmują opłaty podstawowej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

1. Zażalenie ubezpieczonego nie mogło zostać rozpoznane, ponieważ nie zostało należycie opłacone przez reprezentującego go fachowego pełnomocnika.
2. Podstawową zasadą prawa międzyczasowego w dziedzinie procesu cywilnego jest zasada bezpośredniego działania ustawy nowej (art. XV § 1

ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. Nr 43, poz. 297 ze zm.). Zasada ta ma charakter ogólny w dziedzinie procesu cywilnego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., sygn. akt III CZP 49/00, OSNC 2001 nr 4, poz. 53) i znajduje również zastosowanie w odniesieniu do przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398). Wyjątek od zasady bezpośredniego działania ustawy nowej został przewidziany w art. 149 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Przepis ten stanowi, że w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych. Zasada ta odnosi się zatem tylko do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy oraz jedynie do kosztów sądowych powstałych w instancji, w której sprawa jest rozpoznawana w chwili wejścia jej w życie (postanowienie SN z dnia 21 listopada 2006 r., sygn. akt III CZ 79/06, nie publ.). Wniesienie środka odwoławczego jest czynnością postępowania w wyższej instancji (postanowienie SN z dnia 21 listopada 2006 r., sygn. akt III CZ 79/06, nie publ.). Podobny wyjątek przewidziano w ustawie z 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2007 r., Nr 21, poz. 123), która weszła w życie w dniu 10 marca 2007 r., Zgodnie z art. 2 przedmiotowej ustawy „do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe”.

3. Z art. 149 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wynika, iż do środków zaskarżania wniesionych po dacie wejścia w życie tej ustawy stosuje się nowe przepisy (postanowienie SN z dnia 21 listopada 2006 r., sygn. akt III CZ 79/06, nie publ.; postanowienie SN z dnia 3 października 2006 r., III UK 100/06, nie publ.). W konsekwencji, skarga kasacyjna w sprawie wszczętej przed dniem wejścia w życie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniesiona po dniu jej wejścia w życie, podlega opłacie stosownie do przepisów tej ustawy (postanowienie SN z dnia 6 października 2006 r., sygn. akt V CZ 68/06, nie publ.). Zatem zarówno

od skargi kasacyjnej, jak i od zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej wniesionego po dacie wejścia w życie przepisów ustawy o kosztach sądowych należało uiścić opłatę wynikającą z przepisów ustawy o kosztach sądowych.

4. W niniejszej sprawie zarówno wniesienie skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego oddalającego apelację, jak i wniesienie zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego odrzucające skargę kasacyjną miało miejsce już w czasie obowiązywania nowej ustawy o kosztach sądowych w związku z czym, zgodnie z zasadą bezpośredniego stosowania ustawy nowej, zastosowanie znajdują przepisy tej ustawy (postanowienie SN z dnia 3 października 2006 r., III UK 100/06, nie publ.).
5. Stosownie do art. 96 ust. 1 pkt. 4) ustawy o kosztach nie mają obowiązku uiszczenia kosztów sądowych pracownik wnoszący powództwo lub strona wnosząca odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem art. 35 i 36. Z przepisu tego wynika, iż zwolnienie od kosztów ubezpieczonych w toku postępowania z odwołania od decyzji organu rentowego nie jest absolutne, ponieważ art. 96 ust. 1 pkt. 4 ustawy odsyła do art. 36 w celu ustalenia jego zakresu. Stosownie zaś do treści art. 36 ustawy o kosztach, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych od wymienionych w tym przepisie środków zaskarżenia, w tym zażalenia oraz skargi kasacyjnej. Z przepisu tego wynika, iż nawet w przypadku osoby zwolnionej od kosztów sądowych, istnieje obowiązek uiszczenia niektórych opłat sądowych od środków zaskarżenia.
6. Przedmiotowe zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego odrzucające skargę kasacyjną, wniesione przez fachowego pełnomocnika, nie zostało opłacone opłatą podstawową w wysokości 30 zł. Zgodnie zaś z art. 130² § 3 k.p.c. stanowi, że sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia (apelację, zażalenie, skargę kasacyjną, skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego

orzeczenia, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty, skargę na orzeczenie referendarza sądowego) podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Z uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2006 r. (sygn. akt II UZP 11/06, nie publ.), którą Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela, wynika zaś iż w sprawach z zakresu prawa pracy z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobranie opłaty podstawowej przewidziane zostało jedynie od wymienionych w art. 36 ustawy środków odwoławczych i środków zaskarżenia. Opłata ta w każdym przypadku wynosi 30 złotych, jest opłatą minimalną, jaką strona jest obowiązana uiścić od podlegających opłacie pism wymienionych w art. 36, a jej pobranie wyłącza pobranie jakiegokolwiek innej opłaty (art. 14 ust. 3 i 4). Skoro nie ma możliwości całkowitego lub częściowego zwolnienia strony od ponoszenia omawianej opłaty, ustalenia jej wysokości w sposób odmienny, niż czyni to przepis art. 36 ustawy, bądź pobrania od pisma będącego środkiem odwoławczym lub środkiem zaskarżenia innej opłaty, niż opłata podstawowa, to należy uznać, iż określona w wymienionym przepisie opłata podstawowa – jako niepoddająca się jakiegokolwiek modyfikacji – jest opłatą w wysokości stałej w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c. Należy zwrócić uwagę, że użyty w tym przepisie zwrot „opłata w wysokości stałej” różni się od używanego w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pojęcia „opłata stała”, co wskazuje, że określenia te mają inne znaczenie. Gdyby użyte w art. 130² § 3 k.p.c. określenie odnosiło się do pojęcia zawartego w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych ustawodawca posłużyłby się sformułowaniem „podlegające opłacie stałej lub stosunkowej” bądź „podlegające całej opłacie stałej lub jej ułamkowej części albo opłacie stosunkowej”. Zatem określenie „opłata w wysokości stałej” ma szerszy zakres znaczeniowy i obejmuje także opłaty, które nie są opłatami stałymi w rozumieniu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ale ich

wysokość jest stała dlatego, że została określona kwotowo, jak to ma miejsce w przypadku opłaty podstawowej.

7. Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.